

Hannuš Seiner (*1981) pracuje jako vědec v Laboratoři ultrazvukových metod Ústavu termomechaniky AV ČR. Doktorát z fyzikálního inženýrství získal na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT, kde v současnosti rovněž přednáší. Je ženatý, má dvě děti a bydlí s rodinou v Pardubicích.

Přes svůj celoživotní zájem o literaturu a vědu napsal první sci-fi povídku *Pád teorie osamělosti* až během doktorského studia v roce 2005; ta následně vyšla v roce 2006 v časopise Ikarie. Povídky od té doby publikuje s občasnými odmlkami v žánrových časopisech (Ikarie, XB-1 a Jupiter). V Geně Karla Čapka získal první místo v kategorii Povídka v roce 2013 za space operu *Hexagramaton* (Mloek 2013) a o rok později v kategorii Krátká povídka za klasičtější sci-fi příběh *Ve válce se stochastikou* (Mloek 2014). Ve svých povídkách se snaží zachytit konfrontaci lidských hrdinů s komplexností přírodních věd a nevyzpytatelnosti vědeckého poznání.

(1)

Řeka kolem mne začíná houstnout životem. Hejina poplašených rybek vytváří perletové se třpytící stupy, ty se vlní v meandrech kolektivního pohybu. Na skle brylí mi ulpívají plivance chalu. Vypustím do proudu hrst falešných vůdců hejna; hydrofony na nich se rozezní na frekvencích, kterým rybky nemožno odolat. Skryt v nitru sebevražedné perletové spirály mřím do hloubky.

Simulakrum, dosud poklidně odpočívající na bahnitém dně, se začíná zvedat a obracet svoji gigantickou hlavu proti proudu. Rozevírá ústa a plní lice vodou zaujato nečekaným přivalem potravy. Řeka se v deltě rozlívá do šíře několika kilometrů, vymílá temné, stovky metrů hluboké tůně, mezi ně vrší závratně vysoké bariéry bahna a písku modelované věčně neklidnými prsty proudu. Simulakrum je jako jedna z těch bariér: břichem leží hluboko ve stojatém světě tůně, hřbetem čeří hladinu.

Nechávám se unášet živým vírem přímo k temnotě jeho chřtánu. Proklouznu jím, ještě než se řady zubů ostrých jako žiletky sevrou, aby polapily stovky mých stříbrných rybích průvodců ve smrtionosné pasti. Šlahouny filtračních symbiontů mi neškodně sklouznou po skafandru. Pak se vrací do hrbolaté krajiny sliznice obalené hnědozeleným říčním planktonem.

Simulakrum klesá opět ke dnu. Kompenzovaná gravitace mi roz-

houpe žaludek. Voda kolem je temná, průzračná, simulakrum ji plní enzymy, které dramaticky redukuje vazkost. Kapalina přestává klást mým pohybům jakýkoliv odpor. Volně se vznáším v prostoru bříš-ní dutiny simulakra a světelný kužel mojí čelovky nenachází nic, od čeho by se mohl odrazit.

A potom to přijde. Hvězdy.

Nejprve jich spatřím pár periferním viděním. Stáhnou intenzitu svítlny, a když se mé oči vzpamatují z oslnění, objevím jich tisíce. Jsou všude nad mojí hlavou, jsou pode mnou. Vidím nezaměnitelný kříž Labutě, Deneb zářící jako diamant. Vidím Lyru svírající Vegu v hvězdné dlani. Jisté, nemožou to být ony, ale lidská fantazie si v každém složitém obrázci najde známé útvary. Iluze je tak dokonalá, že musím pohlédnout na své nohy, ujistit se, že jsou pořád uvězněny v potápěčských ploutvích. Jejich záběry v supratekuté směsi enzymů už však jsou k nerozeznání od pohybů ve vzduchoprázdnu. I bublinky z mého dýchacího přístroje nanokavitují, mizí a mění se v mlhu připomínající mrznoucí páry plynu expandujícího do vakua.

Mozek se vzpírá uvěřit tomu, co vidí oči.

Tohle musí být vesmír. Tohle musí být mezihvězdná prázdnota.

Ale není. Hvězdy jsou jen fosforeskující polypy na sliznici rozprostírající se pouze pár stovek metrů ode mne. Vakuum je tekutina. Stav beztlíže je jen biomagnetismus tkání simulakra. Všechno je jen klam. A ve tmě kolem mne číhají desítky mládát, hladových hvězdných korábů tohoto vesmíru. Zesílím svítlnu a iluze prázdnoty se vytrácí. Pár černých stínů se oře o moje rameno, ochutná hrubý povrch neoprenu. Je nejvyšší čas zmizet.

Můj skafandr se pokryje jiskřičkami výbojů. Trhám molekuly anti-reynoldsovských enzymů na kusy elektrolyzou a začínám opět cítit přirozenou viskozitu prostředí kolem mne. Několika silnými záběry se dostanu ke stěně a zaryji se do ní háčky na rukavicích. Hvězdy jsou ve skutečnosti velké jako pěst. Mléčné bílé, zářící puchýře. Jednu roztrhnu háčkem a luminescenční kapalina se v nevakuum prostředí rozstříkne všemi směry. Explóze supernovy.

Rítím se přískoky vzhůru mezi hvězdami směrem, kterým tuším

chťtán simulakra. Dráždím sliznice elektrolyzou tak dlouho, až mě konečně uchvátí refluxní proud.

Když za několik vteřin stoupám kalnou temnotou říčního dna, prava rukavice mi ještě pořád září. Odnášim si pár kapek roztržené hvězdy. Luminescenční kapalina se ale ve vodě smývá, a tak ze záře za pár okamžiků zůstává jen světlá šmouha táhnoucí se za mnou do hlubin.

Na břehu řeky se posadím, strhnu masku dýchacího přístroje a lokám čerstvý, mrazivý vzduch.

To, co jsem viděl, mi vyrazilo dech. Ale hledám něco jiného.

*

Soumrak proměnil les v bludiště černých siluet kmenů a holých větví. Na dně úžlabiny se mezi závěsemi spadaneho listí a mrznoucím blátem mísy bělaly strupy starého sněhu. Přestože implantát zvýšil citlivost Tairiných očí na maximum, nedokázala se vyhybat všem drobným větvičkám, které jí při běhu švihaly do obličejce a zachytávaly se trny na uniformě. Jednotka se snažila postupovat obrůžným terénem co nejrychleji. I za cenu škrábanců a modřin.

Implantát, který svědomitě hlídal rozestupy jednotky, upozornil Tairu, že major Anderlini běžíci před ní se náhle zastavil a vyslal pokyn k maximální obezřetnosti. Taira zadýchaně dorazila setrvačností až k němu, strhla zbraň ze zad a přitiskla se ke stěně úžlabiny.

„Pane?“ vydechla.

Okamžitě jí majorův hlas zasyčel podrážděně v implantátu.

„Jenom komu! Žádná verbální!“

Trvalo pět vteřin, než Taira prolinkovala svoje komu s řečovým centrem.

„Co se sakra děje?“

Implantát poslal krátkou informaci, že se celá jednotka zastavila. Body na průhledové mapě v Tairině zorném poli se seskupily do dvojic až trojic lemujících jako korálky na šňůrce prohnutý reliéf úžlabiny.

Nebyl žádný důvod, aby Anderlini v komu šepтал. Ale šepтал. „Nahoře. Nad námi.“

Taira zvedla pohled a pokoušela se vyznat ve změti temně rudých obrasců oblohy ohraničených čarami větrí. Neviděla ale nic, dokonce ani když ji implantát poskytl infračervený snímek.

„Neslyšíte?“ šeptal hluboko v její lebce Anderliniho hlas.

Skutečně. Kdesi v horních patrech lesa se něco pohybovalo. Taira nechala implantáty celé jednotky zkombinovat zaznamenané akustické signály. Shlukovou analýzou tak bylo možné z jejich vzájemných časových zpoždění vyhodnotit polohu a rychlost pohybu zdroje. Ne zdroje, ale zdroji. Taira se přitiskla ještě blíže k chladnému svahu. Nad jednotkou se pohybovalo sedm akusticky aktivních objektů.

„Náhodná hlídka, pane? Nebo nás hledají?“ obrátila se přes komu k velitelci.

Anderlini mlčel.

„Neměla být tahle oblast čistá?“

Jak objekty mizely v dálce, jejich akustická lokalizace přestávala být možná, výstup shlukové analýzy zkolaboval do jediné rozostřené skvrny přelévající se za virtuální západní horizont.

Velitel vydal pokyn, aby se celá jednotka shromažďila v nedalekém ostrém ohybu úžlabiny. Zařící body v Tairině zorném poli se rozpo-hybovaly a za chvíli se šero kolem ní naplnilo šelestěním vojenských bot brodicích se spadáním listům.

Implantát jim před očima zhmotnil taktickou mapku. Anderlini hovořil s pohledem stále obráceným vzhůru k obloze. „Vidíte? K řece je to už jen necelé dva kilometry, to zvládneme doběhnout, než se úplně setmí. Zastávky po třech stovkách kroků, ticho a neustálá akustická analýza.“

Komu se zaplavilo zprávami o přijetí rozkazu.

Opět se dali do pohybu.

(2)

Stojím na mrtvé, žárem popraskané planině. Přestože mi přístroje hlásí zvýšenou úroveň radiace, troufnu si uvolnit popruhly masky dýchacího přístroje a ochutnat vzduch uvnitř simulakra. Zhne jako

pec. Jemný prach se mi lepí na jazyk a rty. Odepinám ploutve a bosýma nohama se zabořím do sprše mezi drny zuhelnatělé trávy.

Když si sundám brýle, zařizne se mi do očí žhavý vítr. Všemi směry vidím zdánlivě do dálky. Nedokážu ale rozeznat, co je skutečná krajina a co jen realistická kresba na stěnách dutiny. Kolem mě hoří trosky domů. Oheň tančí ve větru, ale když k ruinám popojdu blíž, necítím žádný intenzivnější žár. Až nakonec vkládám ruku přímo do plamenů. Jsou to jen trsy jemné, rudé a oranžově fosforeskující tkáně, zmíňující se pod pulsujícími záchvěvy tropismů. Z miniaturního průduchu na konci každého vlákna vyvěrá prašný, černý dým. Vcházím simulakrovým ohněm do nitra mrtvého domu. Plameny mne obklopují jako po pás vysoká tráva, za mými chodidly zůstává ušlapaná cestička ležícího ohně.

Dům tvoří jen obvodové zdi, zčernalé a zhroucené. Podél jedné z nich se vzhůru kilkatí příkré schodiště. Opatrně zkusím vystoupat do prvního mezaninu. Zdivo, nebo alespoň to, co se zdívem zdá být, se mi drolí pod nohama, ale schodiště jako celek drží. Z výšky už je perspektiva nitra simulakra zdeformovaná. Rozeznávám klenbu dutiny, od které se odraží její záblesky imitující vzdálenou bivu. Podemnou se střídají pásy zerodované pusliny s ostrůvky hořících domů a zkroucených trosk bojových vozidel. Už trochu jistějším krokem sejdou schodištěm zpět do zdánlivého ohně a vydám se k jednomu z osamělých vraků. Od zpřerhaných pásů se vinou částečně zaváté stopy až daleko k horizontu. Okna kabiny jsou černá, zvlhřená horkem, dveře zejei dokořán.

V prachu pod schůdky u dveří se něco bělá. Zabořím prsty do popela a odhrnu její stranou. Je to lidská kostra, dokonale, realistická ve všech detailech. Jak u ní klečím a vír mi žene do plic pach spáleného oleje a seškvařeného laku, začíná si můj mozek klást podivné otázky. Je možné, aby to nebyla pravda? A obráceně: je možné, aby to nebyla jen iluze?

Nad hlavou se mi s ohlušujícím rachotem přežene dvojice bojových letounů. Instinktivně se přikrčím. Tělo mi rozrezonuje ozvěna sonického třesku. V dlaních svírám bělostnou skládačku zápisníků

kústek a do očí se mi hrnou slzy. Lidé ještě bojují. Dívám se za dvěma čerrými body na obloze a srdce mi poskočí hrdostí. Jako kdyby ty dvě siluety, ty dvě pigmentové skvrny pohybující se po sliznici simulakra měly opravdu něco společného se mnou samotným. A s lidmi.

Uvnitř temné kabiny pásového vozidla se něco pohne. Váhavě vstanu a o krok ucouvnu. V šeru vytuším pohyby dvou nebo tří mládat. Je to, jako kdybych procítal z divokého snu. Ne, tohle není sežehnutá Země, tohle nejsou ruiny města. Jen pár metrů odtud mě čeká jezírko a na břehu jezírka moje potápěčská výstroj.

A pod hladinou jezírka se ukrývá cesta ven, cesta chřtánem simulakra, jízda na refluxním proudu přes bludiště zubů a trávících makroorganel. Do hlubin řeky, do skutečného světa, kde hoří skutečné domy.

Dávám se do běhu a plíce mi svírají nemilosrdné úderý kašle. V nitru druhého simulakra jsem málem přišel o rozum. Málem jsem podlehl iluzi. Ale to, co hledám, jsem stále ještě nenašel.

*

Na břehu řeky, v hluboké tmě bezhvězdné noci a v tichu, které rušilo jenom ševelení vln, jim Anderlini vysvětlili jejich další rozkazy.

„Simulakra?“ zopakoval Sammos, rozložitý vysadkař sedící s puškou na kolenou vedle Tairy. „Když naši vědí, že v té řece jsou simulakra, proč nepošlou rakety a neroztrhají je na kusy? Kolik je v každém z nich mládat? Stovka? Tři stovky? To počkáme, až vylezou ven jako dospělí, aby na nás mohli lít plivat bomby?“

Velitelův hlas nabyl v komu naléhavosti. „Se simulakry se dá dělat spousta mnohem užitečnějších věcí, než je trhat na kusy, Sammosi. Uvědomte si, co všechno se o jejich rase může lidská věda dozvědět, když se nám to podaří. Každá informace z nitra má cenu zlata. Oni totiž nejsou jako my, to přece víte.“

Ano, věděli to. Dobyvatelé se neučí celý život. V dospělosti už nejsou schopni se adaptovat na nové situace, nejsou schopni analyzovat svět kolem sebe a podle toho měnit své postupy. Schopnost učit se mají jenom mládata, na co je nepřipraví simulakrum, v tom se

nedokážou v dospělosti zorientovat. Dospělci jsou jen nástroj; jejich inteligenci se mezi lidmi vžilo nové adjektivum – setrvačná. Jen proto postupují tak pomalu, jenom proto proti nim mají lidé vůbec nějakou šanci. Každé nové prostředí, do kterého dobyvatelé vstoupí, musí jejich mládata absorbovat v tělech simulaker, jinak si s tím nedokážou poradit.

„Každá změna je zbrzdí o jednu generaci. Až naši vědci pochopí, jak simulakra fungují, až jim přivezeme záznamy, vzorky, výsledky testů... možná je dokážeme zbrzdit ještě víc.“

„Ale stejně,“ pokračoval Sammos, „už to někdo někdy zkusil? Vnikl dovnitř a vrátil se? Do živého simulakra?“

Anderlini v temnotě přikývl, vědom si zbytečnosti toho pohybu. „Jeden člověk, vědec, podnikl asi před půl rokem pět sestupů do pěti různých simulaker. Od něj máme všechny dostupné metodické pokyny.“

Taira si odplivla do vody. „Metodické pokyny! Tak proč nepřineseš ty informace on?“

„Měl mnohem primitivnější vybavení, jen testovací prototypy toho, co s sebou neseme my. A navíc nebyl... implantovaný.“

Komu zapraskalo pohrdavým odfrknutím několika vojáků.

„Udělal pár snímků kamerou na skatandru, ale spojitě záznamy z implantátu budou přece jen něco jiného. On byl navíc... nebyl voják jako vy, neměl... jak to říct, neměl odvahy... nebyl úplně připravený čelit tomu, s čím se v simulakrech setkal. Byl sám. A i když se bránil, moc iluze byla chvílemi nad jeho schopnosti.“

Chvilku v komu bylo ticho srovnatelné s vnějším tichem říčního břehu.

„Pane,“ ozval se opět Sammos, „vy jste se s ním setkal osobně, že? Promiňte, že se na to ptám, ale přišlo mi to tak, když jste mluvil. On vám o tom vyprávěl, mám pravdu?“

Nad korytem řeky se zdvíhal mírný vítr. Temnotu hladiny rušily občasně bílé hřebínky vln, viditelné i sotva posřehnutelné záři zamračené oblohy.

„Do toho vám nic není, Sammosi.“

(3)

Pochopitelně, že nevíme, jak jejich svět funguje, nemáme jak to zjistit. Ale ze všech hypotéz přežila konfrontaci s poznatky získanými během třiceti měsíců invaze jenom ta následující. Když v těle samičky dozraje snůška vajec, začne se její fyziognomie dramaticky měnit. To je známé a mnohokrát jsme to pozorovali na zajatých jedincích. Končtiny jí postupně odumřou a odpadnou, kůže se pokryje tukovou vrstvou, připravující samičku na dlouhý pobyt ve studené vodě. Žádný buněčný růst, žádná hormonální změna způsobená březostí ale nemůže třímetrové tělo samičky přeměnit během několika měsíců na gigantickou, pod říční hladinou se skrývající pevnost simulakra. Co se tedy stane? Přicházejí stovky a stovky samců a snaží se zasloužit si právo zanechat svůj genetický otisk ve vajíčkách. Tvarují kostičkové žebroví simulakrového dómu, zdvihají její olbřímí klenbu, chrní ze sebe většími žlázami v obrovských kvantech tkáňovou hmotu a tou konstrukci obalují. A zároveň, mechanismem sahajícím za lidské chápání, předávají samičce i zprávu o tom, jakému prostředí má v hloubi svého nového těla lhnoucí se mláďata vystavit. Samci jsou učitelé, kteří formují břišní dutiny samiček do vizuálně dokonalejších biologických simulací toho, co sami spatřili na svých nekonečných dobytelských výpravách. Reprodukční strategie, která snad kdysi zajišťovala mláďatům dospívání v dokonale bezpečné a zároveň dokonale názorné simulace jejích domovské planety, se stala cestou ke specializaci, k taktické diverzitě dobytčelů. Jedno simulakrum připravuje vojáky pro boj v otevřeném vesmíru, další pro výsadky na površích cizích světů. Některá mláďata migrují, vystřídají během dospívání desítky simulaker, jiná zůstávají na místě a vrcholně se specializují. Přibližně každé dvacáté mláďe je opět samička; v každém prostředí, kam rasa dobytčelů pronikla a kde je dostatek vodních ploch a roztožených samců, tak může povstat nová generace simulaker.

Vyplouvám na hladinu a rozhlížím se kolem sebe. Tentokrát nejsem v širokém, otevřeném prostoru dutiny, naopak, trubice chrtánu

~ 320 ~

mě zavedla do úzké šachty. Jen několik centimetrů nad líně se přelévající hladinou se kovové leskne dolní příčka žebříku. Vyškrabou se po něm tak vysoko, abych mohl odepnout ploutve a zavěsit je na karabinu u pasu. Vzduch chutná po rzi a hnilobě, monotónnost stěn ruší jen halogenové chladné prstence zářivek. Šachta stoupá vzhůru a já stoupám s ní. Můjím několik horizontálních chodbiček, temných, zamřížovaných. O nějakých deset metrů výše se ale z žebříku zhoupnu do křivolaké, klaustrofobní, ale osvětlené a průchodí chodby. Přikládám vodu zkrabatelou dlaň na desky dveří přehrazujících chodbu. Jedny po druhých se otevírají a vpusťí mě hlouběji a hlouběji do nitra... čeho? Lodi?

Na stěnách jsou nápisy připomínající strukturou ty lidské. Ve skutečnosti jsou to ale jen shluky neexistujících písmen. Architekti simulakra je viděli v lidských zařízeních, zapamatovali si je jako vizuální schéma, ale jejich dospělecká mentální kapacita už nestacila k tomu, aby se dokázali naučit jejich významu. Další žebřík mě zavede zase o patro níže. Chodby se větví, z některých vedou desítky dveří do malých, čtvercových místností. Slyším mláďata plížící se tenčími chodbíčkami. Mají ze mě strach a já mám strach z nich, ale na obou stranách vítězí nad strachem zvědavost. A stěny se s námi se všemi rytmicky rozevírají a smrtšují, jak simulakrum probáhní hektolitry vody žábami.

Najednou se chodba rozšiřuje a já po schůdcích vcházím do místnosti připomínající velitelský můstek. Na stěnách visí obrazovky pokryté zářící změtí nesmyslných nápisů a obrazců. Pod nimi trůní prázdná křesla obklopená panely klávesnic. Usedám do jednoho z nich a prsty se mi zastaví těsně nad klávesami. O co se vlastně pokousím? Neexistuje žádný počítač, který by ta klávesnice mohla ovládat, neexistuje žádný řídicí systém čehokoliv. Je to jen obraz, levná atrapa, trik.

Ale přece jen: sedadla vedle mne jako kdyby čekala na příchod dalších členů posádky. Na stolicích nechybí kupičky prázdných a počmáraných papírů ani drobné předměty, které nejsou ničím, ale mohou naznačovat prázdné kelímky od pití, propisky, pracovní pomůcky.

Moje prsty se rozeběhnou po klávesnici, dotýkají se neexistujících

~ 321 ~

písmen. Žádná z obrazovek nijak nereaguje, pochopitelně, neděje se nic, ale já pokračuji v psaní. Píšu zprávu mládatům třetího simulakra, píšu jim o tom, jak jejich rodiče pustoší můj domov, nechápaví, slepí a hlušší, oddělení od lidí nepřekonatelnou komunikační bariérou. Jste to vy, píšu dál, kdo disponuje schopností analyzovat, chápat, učit se. To vy byste mohli rozpoznat v lidech myslící bytosti a slitovat se nad jejich osudem. Vy jste klíč k....

Poslední větu nechávám nedokončenou. Těla mládat se zvědavě vlní ve škvírách mezi stropními panely. Nenašel jsem, co jsem hledal. Ale byl jsem blízko. Tak blízko.

*

Sít s matricí sonarových bójí vzlouzla na neklidnou hladinu řeky. Trvalo necelou minutu, než se struktura sítě ustálila natolik, že bóje mohly provést akustickou tomografi říčního koryta. Její výsledky pak zpracovaly implantáty v hlavách členů jednotky a daly tak vojákům možnost nahlédnout zvukovými vlnami hluboko pod hladinu.

Simulakrum bylo obrovské. Jeho hlava zabírala skoro celou půl-kilometrovou šíři říčního dna a tělo se táhlo daleko mimo dosah signálu sítě. Bóje zvyšovaly rozlišení tomografu rozmitáním frekvencí a řez po řezu zosťovaly obráz; jednotce před očima vyvstávaly detaily hlavy simulakra, širokých lící s vějířím žaber a slepými ščěrbinami očí.

„Tímhle se máme nechat spolknout?“ zamumlala Taira a utáhla si pásku brýlí.

Implantáty horečně zásobovaly jednotku instrukcemi. Rukavice s drobnými háčky slouží k bezpečnému pohybu po slizničních stěnách. Elektrody na skafandru k dráždění klků pro vyvolávání refluxních proudů.

Pod hladinou byla temnota ještě neproniknutelnější. Viděli svět jen očima bójí, zeleno-černou škálou sonarové mapy. Viděli skrze ni i sami sebe, rozmazané postavy klesající ke dnu, vstříc čekajícímu chřtánu simulakra. Bez implantátů by byli slepí, bezbranní.

Metodické pokyny je naváděly jednoho po druhém k ústí chřtánu.

Vplouvali dovnitř, a až když je sliznice obklopovala ze všech stran a akustický obraz z bójí jim před očima zcela vyhasl, dostali povolení rozsvítit čelovky na přílbách.

Taira se tak soustředila na opatrný pohyb a dodržování instrukcí, že si téměř ani nepovšimla, že se s jejím implantátem něco děje. Stísněné prostory trubice v kombinaci s kalnou vodou začaly oslabovat datové toky mezi členy jednotky. Implantáty se postupně izolovaly, jejich interakce slábla.

Taira pocítila zvláštní osamělost a svobodu zároveň. Svobodu očí, kterými se dívala na svět za skly brýlí. Svobodu v pohybech, které neovlivňoval algoritmus na dodržování rozestupů. A se svobodou přišly otázky. Nebo vlastně nepříšly, byly v její mysli vždycky, ale systémem jako by bránil jejich formulaci. Najednou chápala, jak Anderliniho velitelský implantát řídil všechno, co se dělo v jejím vědomí, každý pohyb, každou vzpomínku. Dopadlo na ní břímě loajality k jednotce, která najednou začala být otázkou jen její vlastní vůle a ne implantátového klastrového rozhodování.

A ta loajalita ihned začala procházet zkouškou rodících se otázek: Jak to, že se řeka nevyjila z koryta? Jak může simulakrum zabírat svou šíři celé dno a hřbetem sahat jen pár metrů pod hladinu řeky a přitom neklást průtoku vody žádný odpor? Jaký mělo smysl, že se jednotka dozvzdělává podrobnosti akce až na břehu řeky? Rozproštěli sonarovou síť na místě, kde dorazili k řece, a zrovna v tom místě byla i hlava simulakra s chřtánem obráceným proti nim. Mohla to být náhoda? Simulakrum je slepé, tak proč se k němu vypravili za tmy? Aby byli slepí oni?

Jistoty Tairina vědomí praskaly jako skočáčky lhnoucích se vajiček. Je tohle to, čemu bude muset čelit v nitru simulakra? Štílenství?

Ubrání se?

Reflux je uchopil a táhl vzhůru.

Kde jsou?

Hradba zubů se rozevřela.

Kdo jsou?

Vodu kolem prozářily paprsky slunečního světla.

Implantáty k sobě opět nacházely cestu, dílky klastru zapadaly do sebe. A hned z prvních datových balíčků, které dorazily do Tairiny mysli, bylo jasné, že si v tom krátkém okamžiku osamění nekladla podivné otázky jenom ona sama.

Stoupali ke světlu a tmu nechávali daleko za sebou.

(4)

Nitro čtvrtého simulakra je chladné, ošlehané surovým větrem. Vynořím se u blátivého říčního břehu a mhouřím oči do paprsků zimního slunce.

Holé větve listnatých stromů trhají oblohu na tisícovky střípků roztočivých tvarů. Vyškrábu se na břeh a schoulím se v závětrí lesa. Od řeky do něj vybíhá několik vyšlapaných stezek. Terén je zvrásněný skalnatými úžlabinami, kterými možná pod příkrovem temné okrového listí zurčí potůčky. Procházím mezi stromy a od úst se mi valí pára. Ve stínech kmenů zdobí zem šmouhy tající jinovatky.

A pak spatřím, co jsem jednou spatřil musel. Nejdřív jako přízrak, objevující se a mizející v pomalém stroboskopu mřížených stromů. Potom už ve všech detailech, v dokonalosti, kterou nedokáže lidská ješitnost připsat náhodě. Postava kráčí ke mně, jde středem cesty, s hlavou hrdě vztyčenou a slepým pohledem upřeným do dálí. Je to mladá žena, vysoká, zdánlivě oblečená do něčeho připomínajícího vojenskou uniformu. Když přijde blíž, poznávám ale, že struktura látky vyvstává přímo z ženininy kůže.

Dýchá, nebo alespoň dýchání imituje. Hrudník se jí pokojně zdvihá a klesá v rytmu pomalé chůze, u nosních dírek se objevují obláčky páry.

Klesám na kolena a žena kráčí těsně kolem mě. Nezastaví se, neohlédne. Nevnímá mne. Natáhnu ruku, abych se jí dotkl, ale ani to ji nevyvede z rovnováhy. Otrže se loktem o moji dlaň a pokračuje v chůzi. Fascinován, okouzlen, jdu krok za ní. Dojdeme tak zpátky k břehu zdánlivě řeky, kde ona poklekne a nabere do dlaní vodu. Pije. Já stojím nad ní, neschopen slova ani pohybu. Se zadržným dechem

sleduji, jak si žena mokřými prsty prohrábne dlouhé vlnité vlasy v dokonale lidském gestu.

Mozek se vzpírá uvěřit tomu, co vidí oči.

A oči se vzpírají vidět to, co jim mozek napovídá.

Nic už mě nedokáže přesvědčit o tom, že před sebou nevidím lidskou bytost. Možná nezvyklou, možná stvořenou jinak, než jak by odpovídalo přirozenému řádu věcí. Ale s novými vládci planety přijde brzo řád nový.

Čekají mě měsíce a měsíce tvrdé práce. Desítky, možná stovky ponorů a průchodů trnitou cestou chřtánu, testy, pokusy, omyly. Ale na konci té cesty je naděje, smysl.

Stojím na hranici, ale za tu hranici už se lidské vědě podařilo sáhnout. Existují implantáty, drobné nosiče umělých inteligencí, které používají speciální jednotky. Klastry implantátů jsou počítačovou nadstavbou nad výcvik jednotky a zároveň její bezpečnostní pojistkou: i smrtelně zraněný nebo dokonce mrtvý voják dokáže být s funkčním implantátem platiným členem komanda. Implantát za něj dokáže po určité dobu vidět, vnímat, ovládat pohyby těla. Přijmout strojovým sebeuvědoměním jeho identitu. A rozhodovat se, i když v režimu zcela podřízeném rozhodnutím velitelského implantátu v hlavě nadřazeného důstojníka. Jistě, lidská bytost přede mnou nemá mozek schopný implantát přijmout, nemá skutečné oči, nemá skutečnou nervovou soustavu. Ale má jejich dokonalou, věrnou simulaci vytvořenou simulakovou tkání a od dokonalé simulace ke skutečnosti je vždycky jenom malý, překonatelný krůček. A lidská bytost přede mnou není ani voják, ale na určitou omezenou dobu, na těch pár hodin, než ji vyvedu temnotou chřtánu ven a než ji chirurgové mého týmu osvobodí od pout jejího nelidského původu, se jím stát může. I já jím budu muset na těch pár okamžiků být.

Žena zůstává klečet na břehu řeky a dívá se neexistujícíma očima někam na simulakrový horizont vzdáleného protějšího břehu. Na jednom rameni zdánlivě uniformy spatřím obdélníkovou skvrnu připomínající štítek s nápisem. První znak je asymetrický kříž připomínající písmeno T. Další by mohly být klidně A a I, když si budu všimnat

jen základní topologie. A potom zkrivené R, možná. TAIRA? Může to být lidské jméno? Jsem si jistý, že ano.

Našel jsem, co jsem hledal, a překonalo to moje očekávání. Mládata ve větrích nad mojí hlavou... ne, nad našimi hlavami zvědavě sestupují níž. Nevídám je, ale slyším, drobné, sotva postřehnutelné objekty šestistíci křehkými končetinami po promrzlé kůře holých stromů.

Konec příběhu se blíží.

*

Sem – tam vlnily se zlátnoucí klasy obilí.

Letní slunce viselo vysoko na pozdně odpoledním nebi. Dvě postavy rušily klid prázdne krajiny.

Taira hladila dlaněmi ostré ščetinky šumící jako pěna na hladině žitného moře. Kráčela po mezi lemující širokou vozovou cestu. Splývavé modré šaty bránily slunečním paprskům proniknout k čerstvým jizvám a jemné, neoplantované kůže.

„A co kdybychom řekli ne?“

Anderlini se smutně usmál, jako kdyby tu otázku čekal. „Pak bych prohrál. Já sám i všichni, co se na projektu podíleli. Ztratili bychom naději... a museli začít hledat nějakou jinou. Tak už to v životě bývá.“ Mluvíli spolu přímo, bez komu, protože on už svůj implantát dávno neměl a ona se učila nevnímat, že nějaký má.

Taira se zastavila na vyvýšeném místě meze a rozhlédla se po obilných lánách. Klasy zrnítané větrem vytvářely na prchavé okamžiky nejružnější vizuální struktury. Spirály galaxií, ruiny měst, systémy křivolakých chodeb, meandry říčního koryta. Nebo alespoň jejich náznamy, ale i ty stačí, protože lidská fantazie si v každém složitém obraze najde známé útvary. V místech, kde se žitné klasy pod porývem větru rozestoupily příliš, zahlédla Taira trhané, báziřivé pohyby mládat držících se v obezřetné vzdálenosti od oblouku cesty.

„Tam venku,“ pokračoval Anderlini a rukou máchl někam do výšky, za blankytnou oblohu na několika místech rozpáranou tenkými

liniemi kondenzačních čar dopravních letadel, „tam venku se vede válka. Je tam jeden svět, jedna Země a dvě rasy, které po ní touží a považují ji za svoji. Vám jsme dali do vínku něco jiného.“

Taira se usmála a přimhouřila oči do slunce. „Zemi nikoho?“

„Můžeme ji tak říkat, ano. Vlastně to zní docela hezky. Země nikoho. Terra nullius. Je krásná, že? Nekonečně proměnlivá, plná výzev, úkolů, možností. My ji osídlit nedokážeme, vy ano. Pro nás je to pus-tina, bez zdrojů, nepřívětivá. Pro vás je to domov, nebo jím alespoň být může. Dává vám všechno, co potřebujete k životu, rodí vaše těla. Přicházíte na svět slepí a my vám jen otevíráme oči.“

Anderliniho pohled zvažněl. „Éra lidí tam venku možná končí. Možná se ubráníme ještě padesát let, možná pár století, ale nemůžeme se ubránit věčně. A dokud budou oni tam venku potkávat nás, budou sami tady uvnitř vytvářet vás. Právě proto se my musíme snažit vydržet co nejdéle. Abychom vám dali šanci.“

Taira bezmyšlenkovitě utrhla jeden žitný klas a propletla si ho mezi prsty. Zvláštní obilí, napadlo ji najednou. V drobnostech je dokonale, ale v tom podstatném selhává. Nikdy z něj nebude ani špetka mouky, nikdy nenasytí ani jednoho hladového člověka. Protože není víc než iluzí, imitací, tkání specializovanou ke klamu.

„Šanci k čemu?“

„Tady, v téhle zemi nikoho, máte příležitost, která se nám venku nikdy nenaskytla. Můžete se tu setkat s cizí rasou, s bytostmi, které přišly z hvězd. Jakkoliv jsou cizí, pořád jsou zvědavé, učenlivé, schopné dialogu. Setkávejte se s nimi. Využijte jejich inteligenci, která není jen setrvačná, využijte tu svoji, umělou a zároveň lidskou. Těch pár staletí musí stačit k tomu, abyste k sobě našli cestu.“

(5)

K dokončení příběhu ale pořád jedna kapitola schází. Páté simulakrum čeká v temném labyrintu říční delty, slepýma očima hledí do kalného proudu, polyká vodu a zase ji vyvrhuje v chrtivé analogii nádechů a výdechů. Zatímco stovky myších kolegů už pracují na vývoji

implantátů, na klastrových programech, na analýze simulakrových tkání, já nazouvám ploutve a rovnám si brýle na očích. Zvědavost vítězí nad účelností, zvědavost vítězí nad smyslem. Náustek dychachho přístroje má divně gumovou, nahořklou chuť, chuť cesty do neznáma.

Řeka mě obejmě, pohltí.

A v řece mě pohltí simulakrum.

Naučenými pohyby se řířím chřtánem, protahuji jednotlivé skoky zpomaleného, nadpozemsky lehkého běhu tmou. Světlo čelovky je jen bílou jiskrou letící po černé šňůře doutnaku.

Chřtán se rozevírá do šíře, ale hladina je pořád daleko nade mnou. Plavu vzhůru kalnou vodou a potkávám trsy osamostatněné tkáně připomínající svým pohybem hejna řířních ryb. Napadne mne, že bych mohl vylouvit z kapsy overalu několik hydrofonových navaděčů, klamných akustických vůdčů hejna, a vyzkoušet, jestli na ně budou simulakrové objekty reagovat. Ale odpověď vlastně znám předem: všechno je jen klam, iluze; a iluze jsou hluché, biologicky naprogramované tak, aby jen věrně imitovaly svoje vzory. Hejna mne mjiěji, přelévají se, kličkují. Vyhýbám se jim, a tak až na poslední chvíli spatřím, že se ke mně skrz vlnící se závoje paprsků prozařujících proud blíží i něco jiného. Rychle, elegantně, se smrtonosnou přesností a samozřejmostí v pohybech.

Leknutí netrvá déle než jeden úder srdce. Vystřídá ho pocit, že se mi něco studeného svjíjí ve vnitřnostech. Strach. Je jako parazit, le-dová tasemnice, která se mi ze žaludku prokouše k páteři, zmocní se jí a znehybní ji mrazem. Mimosemský dospělec je pouhých pár metrů ode mne. Trojice fazolovitých očí, velkých jako lidská hlava, uzlovité končetiny jeřící se zbraněmi. Neměl by tu být, nedává to smysl. Simulakrum přeče chrání mláďata před nebezpečím vnějšího světa. A dospělci jsou tím největším nebezpečím, jaké vnější svět zná.

Tvor mě mine a udělá zlostný obrat. Neschopen jakékoliiv racionální úvahy se nechám unášet proudem a třesřím oči skrz zelenou oponu řířního světa. Dospělec je blízko, tak blízko, že mnou zmitájí turbulence, když kolem mne znovu a znovu prolouvá. Prohlíží si mě a já si prohlížím jeho. Ale když od něj odvrátím zrak, moje pani-

ka ještě naroste. Další dospělec prolouvá nade mnou, jeho silueta zakryje mihotající se světelný kruh vzdálené hladiny. A on se za pár okamžiků vrací, mlhne se opět nad mojí hlavou.

Rozhlížím se a mezi mlžnými skvrnami řeky rozeznávám další a další rychlé, smrt ztělesňující stíny. Jsou jich desítky. Křičují vodu zdánlivě bez cíle, ale já cítím, že se smýčka jejich pohybů stahuje kolem mne. Studený pot mi stéká po obličejí, škrábe mě slannými stružkami pod neoprénem. Stoupám vodou výš a odepínám ze stehna zbraň, vědom si směšnosti toho počínání. Možná jednoho z nich zraním, možná zabíjí. Nezmění to nic.

Hladina je blíž a blíž a já jsem ještě pořád naživu. Křechovitě svítám rukojet zbraně a zavírám oči. Můj mozek si klade tolik otázek, na které už nebude nikdy mít čas odpovědět. Ta nejdálejší přijde zničehonic a mě, přes všechnu paniku, zarazí, že jsem si ji nepoložil už dřív. Proč oni? Proč oni a ne my? Měl by to být lidé, ti, kdo cestují vesmírem a nacházejí cizí rasy. Vždycky po tom toužili. A oni? Po čem touží? Vyslání mezihvězdnou prázdnotou po předem zajatých kolejších setrvačného úsudku, definování tím, co spatřili v nitrech simulaker. A zároveň schopní vytvořit něco tak vysoce sofistikovaného, detailně věrného, jako právě nitra simulaker jsou.

Vynořím se na hladinu. Otevírám oči, v bezradnosti, protože smrt je tak blízko, ale pořád nepřichází. Vidím rozmazaně, ale hřbety dospělců objevující se ve vlnách kolem mne se přehlédnout nedají. Další tvorové se s rozepjatými křídly mlhají vzduchem, krouží nad hladinou jako hejno vážek hledajících koříst. Moji pozornost však okamžitě upoutá něco jiného. Osmdesát, možná sto metrů ode mne je břeh, svazitá kamenná pláž, na které se velké, vlnami omlété valouny střídají s šedě oblázkovými zátočinami. Vlnou rukou si uvolňuji brýle a zdvhlám je na čelo.

Něco gigantického, neuvěřitelného, leží na hranici mezi vodou a souší. Připomíná to klenbu rozestavěné katedrály, velrybí kostur, voliéru pro ptáky myřických rozměrů, ale je to živé. Samice se občas zavlní, občas zdvihne svoji metamorfující hlavu z příboje a za ohlušujícího sykotu vyřkne z nozder oblak řířního bahna. Samci se sná-

šejí z oblak nebo se vymršťují z vln, mizí v útrobách stavby a potom se opět objevují a připojují se k víru ostatních.

Překonávám strach a opatrně, tak abych nezkrčil cestu žádnému z tvorů ve vodě, mířím k simulakrovému staveništi. Všechno dostává nový smysl. A zároveň ho všechno ztrácí.

Dospělci ve vodě a vzduchu nejsou skuteční. Jsou dokonali v detailech, v pohybech, v kolektivním chování, ale nejsou nic víc než imitace, iluze. Jsou stejně falešní jako hvězdy naplněné luminiscenční kapalinou, jako oheň, který nesálá, jako žena kráčející lesem. Stejně neskutečná je i konstrukce rodícího se simulakra, nebo vlastně ještě neskutečnější, protože opravdová by se do nitra jiného simulakra nikdy nemohla vejít. Jen tělo samice a spodní patra žebroví jsou tvořena simulakrovou tkání, zbytek je optický klam, pigmentová kresba na klenbě dutiny vytvářející zdání prostoru. Iluze uvnitř iluze, úroveň učení uvnitř úrovně učení. Jenže co to znamená? Může být i samotná reprodukční strategie dobyvatelů jen chováním odporovaným v simulakrech?

Můj mozek se tomu vzpírá uvěřit, ale v simulakrech už jsem se naučil vlastní myšlenky relativizovat, nepřikládat jim větší váhu než tomu, co mi říkájí smysly. Ano. Možná. Dobyvatelé jsou jen prázdné schránky. Žádný pud pro zachování druhu, žádná geneticky daná sebeidentifikace s potomky, s předky. Jen řetězec napodobení. Nejsem raso, nejsem civilizací, nejsem společenstvím, alespoň ne v těch souvislostech, ve kterých my tato slova chápeme. Přemýšlím o tom a tají se mi dech. Nedokážu extrapolovat, co všechno by to mohlo znamenat. A bojím se, že to nedokáže nikdo z lidí.

Mezi kameny na břehu se ukrývají mládata. Přihlížejí stavbě. A možná jsou stejně zmatená, stejně zvědavá, stejně se ptající po smyslu a po důsledcích, jako já sám.

Vracím si brýle na oči. Měl jsem přestat hledat včas: dokud jsem nacházel odpovědi a ne další otázky. Několika rychlými tempy se přiblížím k samci, který právě opustil stavenišť. Háčky na rukavicích se zachytím na jeho šupinatém hřbetě a nechám se jím odnášet do hlubiny.

O cestě za hranice lidství a ještě dál...

Martin Šust

Česká science fiction založená primárně na vědecko-fantastické složce žánru se v posledních letech stáhla pod tlakem donedávna silně dominující fantasy především na stránky časopisu *Ikarie*, později *XB-1*, či do literárních soutěží. Ne, že by domácí science fiction nevycházela i knižně, v románech se však pohybovala především v manínelech lidové akční zábavy, o níž se často mluví s despektem, nicméně právě ona je tím, co k žánru nejčastěji láká nové čtenáře.

Se sci-fi povídkami jsme se v jedenadvacátém století pravidelně setkávali také v knižních edicích Pevnost a Ikaros, kde se objevily antologie *2101: Česká odpysea* (2002) Jaroslava Jirana, *Punk Fiction* (2004) Antonína K. K. Kudláče, *2006: Česká sci-fi* (2006) Jaroslava Jirana, *Orbitální šerloci* (2006) Antonína K. K. Kudláče a Tomáše Němce či trojice *Časovír* (2008), *Roboti a lidi* (2009) a *Zabij/za-chraň svého mimozemšťana* (2010), sestavená Vladem Rišou, jenž na tuto řadu nedávno navázal antologií *Zpěv kovových velryb* (2014).